

Семикіна Н.С., магістр, Солодка Д.О., магістр

Київський національний університет технологій та дизайну

СУЧАСНИЙ ДОСВІД РОЗРОБКИ ТА ЗАСТОСУВАННЯ АКЦИДЕНТНОГО ШРИФТУ В ГРАФІЧНОМУ ДИЗАЙНІ

Анотація. У статті досліджується сучасний досвід розробки та застосування акцидентного шрифту в графічному дизайні, виявлення сучасних тенденцій формування акцидентного шрифту в умовах естетики постмодернізму, розвитку новітніх цифрових технологій, а також зародження національних традицій.

Ключові слова: шрифти; акцидентний шрифт; графічний дизайн; типографіка.

Semykina N., Solodka D.

Kyiv National University of Technologies and Design

MODERN EXPERIENCE OF DEVELOPMENT AND APPLICATION OF ACCIDENT FONT IN GRAPHIC DESIGN

Abstract. The article examines the modern experience of development and application of the accidental font in graphic design, identification of modern trends in the formation of the accidental font in the aesthetics of postmodernism, the development of new digital technologies and the emergence of national traditions.

Keywords: fonts; accidental font; graphic design; typography.

Вступ. Сучасну культуру неможливо уявити без шрифту. З появою багатьох різних засобів його використання, все більше уваги в мистецтві шрифтів стали звертати увагу на художні особливості його форм.

Шрифт є елементом комунікативного мистецтва, і майже всі соціальні явища розглядаються як знакові системи. Комунікативність шрифту повною мірою виявляється в рекламі, яка сьогодні перетворилася на глобальну комунікацію, створену за допомогою новітніх технологій та ефективних креативних технологій. У графічному дизайні, зокрема за своєю формою, такою як рекламна графіка, елемент шрифту завжди був і залишається актуальним. Сучасні вимоги до графічних засобів комунікації пов'язані з необхідністю введення в їх структуру оригінальних багатозначних елементів, одним з яких може бути акцидентний шрифт.

Акцидентний шрифт використовується в газетній та журнальній графіці, кіно, телебаченні, графічних елементах предметного середовища, промислового дизайні, Інтернеті тощо. Головною його особливістю є привабливість, здатність привертати увагу. Акцидентний шрифт має такі характерні риси, які притаманні іншим видам мистецтва. Цей шрифт характеризується оригінальністю зображення, віртуозністю виконання, що виражає його ідею та характер. Цей шрифт є результатом творчого процесу, що містить тематичні варіації, естетичну рефлексію, відображає художній смак автора. Незвичайна форма цього типу шрифту приваблює і зачаровує глядача. Це можна порівняти з ефектом твору мистецтва.

Національний та глобалізаційний аспекти світового дизайну та художньої культури вимагають від теоретиків та практиків дизайну пошуку шляхів формування «національної моделі» графічного дизайну. Завдяки актуалізації використання традицій та інновацій у сучасному мистецтві та дизайні, такий тип шрифту, як акцидентний, та предмети графічного дизайну, завдяки яким найбільш повно проявляються його формотворчі особливості, можуть стати одним із засобів вирішення цієї проблеми.

Ці положення визначають актуальність дослідження художньо-образних особливостей акцидентного шрифту у сучасній типографіці.

Ступінь наукової розробленості теми. Дослідження базується на працях відомих вчених, теоретиків шрифтового мистецтва та графіки: В. Тутс, А. Капра,

В. Міріманов, М. Большаков, В. Ляхов, В. Малов, Л. Проненко, Е. Рудер, С. Телінгтер, В. Фаворський, Ю. Фрідман, М. Жуков, А. Шицгаль, С. Серов, В. Лесняк, М. Спіров, С. Смирнов, М. Ковриженко, М. Таранов, Г. Баришніков, О. Дербилова, Т. Іваненко тощо.

Мета роботи. Метою роботи є розкриття сучасного досвіду розробки та застосування акцидентного шрифту в графічному дизайні, виявлення сучасних тенденцій формування акцидентного шрифту в умовах естетики постмодернізму, розвитку новітніх цифрових технологій, а також зародження національних традицій.

Результати дослідження. Сучасні технології відкривають нові горизонти для експериментів в різних галузях дизайну, зокрема типографіки. Нові ідеї втілюються в життя, змінюють одна іншу, а це, в свою чергу, є рушійною силою для розвитку графічного дизайну. Багато зразків шрифтових композицій, а також наукові обґрунтування мистецтва шрифту та оформлення книги надається в праці А. Капра «Естетика мистецтва шрифту» [6].

У праці Н. Таранова «Художньо-образна виразність шрифтів» надано розгорнуту інформацію про основні види, поняття, терміни, що застосовуються в теорії шрифту, розкрито поняття образності шрифту, на ілюстрованих прикладах показані варіанти симбіозу шрифту та зображень, фактори, що поєднують ці елементи в єдине ціле [9].

В праці Д. Фелічі розглянуто естетичні принципи вибору та застосування шрифтів для друкованої продукції та екранного подання, що підтримуються безліччю відомостей, правил, тонкощів в описі технічних прийомів професійної комп'ютерної верстки, яка відповідає сучасним стандартам [10].

В праці В. Сфімова «Величні шрифти. Шість з тридцяти» йде мова про те, що серед сотень існуючих шрифтів є кілька найбільш поширених, що зробили серйозний вплив на подальшу шрифтову ситуацію. Це шрифти, без яких важко уявити сучасну типографіку і в цілому навколишнє графічне середовище. Перший, у серії з п'яти альбомів, присвячений таким шрифтам як: Гарамон, Баскервіл, Бодон, акцидентий-гротеск, футуро, Рокуелл. В основі текстів альбому лежать матеріали, підготовлені автором в процесі викладання основ шрифту у Вищій академічній школі графічного дизайну [3].

У праці О. Королькової «Жива типографіка» викладено основні правила і закономірності типографіки, як мистецтва розташування набірних матеріалів на площині аркуша. Розглянуто історію і класифікації набраних шрифтів та основні принципи їх підбору і застосування [7].

В дисертації Т. Іваненко «Художньо-образні особливості формоутворення акцидентного шрифту» доводиться, що комунікативне мистецтво не тільки оперує, а й функціонує знаками і символами [4].

Графічний дизайн – це перш за все особлива форма естетичного і творчого мислення [5, с. 6]. А типографіка, в свою чергу, тільки допомагає створювати яскраві, привабливі образи у дизайні. Завдання сучасних дизайнерів-графіків полягає в тому, щоб грамотно поєднувати типографіку з різними образами і вибором кольорів, створюючи при цьому унікальний шедевр, який здатний привернути загальну увагу і надовго залишитися в пам'яті. Необхідно детально розглянути поняття і сутність основних елементів типографіки для того, щоб визначити її місце в графічному дизайні, вивчити їх вплив формування і розвиток типографіки. До елементів, які дозволяють закономірно і послідовно вивчати різні особливості написання шрифту, відносяться: гарнітура – це набір одного або декількох шрифтів, об'єднаних стилістичною єдністю накреслення. Так, наприклад, гарнітури «Times New Roman» і «Arial» і багато інших складаються зі звичайного, курсивного і напівжирного шрифтів; шрифт – це стиль гарнітури з певними параметрами; кегль – це розмір висоти букви, що включає в себе нижні і верхні виносні

елементи. Одиниця виміру кегля – один типографічний пункт (pt). Текст набраний 14 кеглем буде дорівнює 14 pt по висоті. Один друкарський пункт дорівнює 1/72 англійського дюйма; Кернінг (міжбуквений інтервал) – відстань між буквами в словах або реченнях. Основне завдання кернінга – підбір різних інтервалів між різними конкретними літерами, з метою збільшення читабельності тексту; трекінг – інтервали між буквами прогалини, які не залежать від форми і розміру символу. Трекінг застосовується до групи символів: слово, рядок, абзац тощо; інтерліньяж – міжрядковий інтервал. Відстань між базовими лініями сусідніх рядків. Вимірюється інтерліньяж в друкарських пунктах.

Таким чином, ми бачимо, що типографіка – це використання шрифту, з метою посилення сенсу слова і донесення цього змісту до споживача. Попутно слова і сторінки стають мистецтвом, а типографіка – способом створення книг, журналів, каталогів, газет, рекламних матеріалів і логотипів. Так само відзначимо, що графічний дизайн є творчим видом діяльності, спрямованим на створення, відбір і з'єднання знаків в гармонійну систему для передачі певного повідомлення цільової аудиторії. Знакова природа графічного дизайну універсальна, але модифікується в залежності від сфери застосування. Шрифт в дизайні, можна назвати – графічно виразною мовою.

Тож, графічний дизайн здатний донести до адресата практично будь-яку інформацію через знаки й образи. На їхній основі виробляються уявлення про будь-який об'єкт, явище або процес реального світу. Графічні образи, скомпоновані в єдине ціле, мають спонукати глядача до певних висновків, які потрібні суспільству або іншому адресанту інформації. Потужним засобом впливу на споживача є художній образ, що перебуває на стику мистецьких, естетичних і соціальних проблем суспільства, він зближує мистецтво й дизайн, розмиваючи межі між ними. Зміст повідомлення часто буває сконцентрованим саме в художньому образі, багатому на приховані смисли й складні метафоричні порівняння. Тож, візуально-графічні прийоми слід розглядати як категорію рецептивну. Зоровий образ самої конфігурації тексту співвідноситься з його загальним змістом і естетично впливає на читача [11, с. 60].

У дизайні поліграфічних видань шрифтова композиція забезпечує візуальне сприйняття вербальної інформації. Українська дослідниця О. Чуєва зазначає: «однією з важливих складових графічного дизайну завжди була й лишається типографіка. Забезпечуючи протягом століть читомість і гармонійне сприйняття глядачами текстової друкованої продукції, типографіка виконувала більшою мірою утилітарні функції. ХХ сторіччя у графічному дизайні характеризується численними експериментами з розміщенням і варіюванням буквених композицій, що значною мірою розширило естетичний аспект вербальної складової проєктів» [12, с. 29].

Шрифт є найважливішою складовою будь-якого об'єкта графічного дизайну. Він є графічною формою, яка доводить до читача зміст повідомлення. Швидко й ефективно сприйняття тексту досягається розташуванням його на площині; простотою форми літер; відповідністю розміру літер до площі аркуша; єдністю шрифту у всьому рекламному тексті; кольоровим рішенням тощо. Привертання уваги споживача й читомість – основні показники функціональних якостей типографіки. Крім того, шрифт формує інтерес до всього тексту. Характеризуючи естетичні й функціональні аспекти типографіки, Е. Рудер зазначав: «робота типографа, як і будь-яке ремесло, неминуче несе на собі знак епохи. У занятті типографікою є два боки: перш за все вона виконує своє практичне завдання, а потім проявляє себе у сфері художньої форми. Обидва ці аспекти – утилітарний і художній – породження свого часу; часом акцент робиться на форму, іноді, навпаки, на функцію, і за особливо щасливих епох функція і форма утворюють гармонійну згоду» [8, с. 12].

За визначенням Е. Рудера, «шедеври типографіки демонструють довершену єдність слова й типографічної форми. Вони доводять також, що чистий функціоналізм ще не гарантує гарної форми» [8, с. 34]. Варто зазначити, що текст здатний бути пластичним матеріалом або носієм конкретної інформації; але найчастіше – у мистецтві типографіки – він прагне поєднувати в собі обидві властивості. У книзі «Нова типографіка» Я. Чихольд стверджує, що текст має донести зміст повідомлення, акцентувати важливі слова й зберегти логічну послідовність змісту [11, с. 45].

Гармонія як естетична категорія й одна з найістотніших ознак прекрасного характеризує цілісність і відповідність змісту й форми об'єкта. Образна виразність у поліграфічній продукції може розглядатися залежно від поставленого завдання. У контексті актуальних мистецьких проблем ця ситуація може розцінюватися як пошук гармонійних співвідношень краси й користі, утилітарного й естетичного, духовного і матеріального. Основними естетичними якостями будь-якого об'єкта графічного дизайну, в тому числі й поліграфічного видання, є: – гармонійне поєднання форми, змісту й стилю – внутрішня і зовнішня впорядкованість, узгодженість між окремими елементами дизайнерського об'єкту і композицією в цілому; – виразність форми. За визначенням І. Волкотруба, це «один із показників художньої якості, визначається відповідністю зовнішнього вигляду й конструкції, створює особливий емоційний настрій у людини» [1, с. 156]. Стосовно цього дослідження виразність форми – це здатність друкованого видання наочно відображати зміст інформації за допомогою художньо-графічних засобів; – оригінальність – своєрідність, індивідуальність наочно зображених елементів форми. Завдяки своєрідності можна відрізнити одне видання від іншого. Новизна змісту повідомлення передбачає новизну його форми. Однак оригінальність дизайну не виключає, а, навпаки, передбачає збереження певних традиційних ознак, наприклад, національних, галузевих, фірмових тощо.

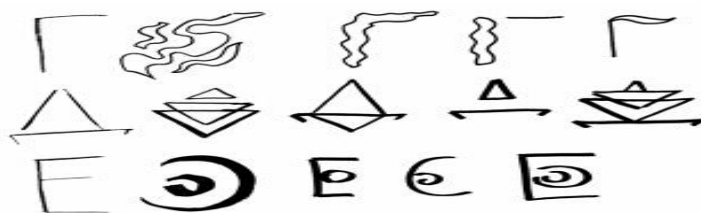
Отже, типографічні засоби розташування тексту на сторінці «режисують» рух погляду читача, змушують його сповільнюватися й прискорюватися, повертатися до прочитаного, роблять інформацію осмисленою, привабливою або дратівною, визначають, що буде прочитано в першу чергу тощо. Розмір шрифту, його накреслення, композиційне розташування забезпечують виразність текстового повідомлення, впливають як на залучення уваги потенційної аудиторії, так і на сприйняття текстової інформації. Вибір шрифтового оформлення відіграє важливу роль під час створення будь-якої поліграфічної продукції. Естетичні властивості типографіки (внутрішня й зовнішня впорядкованість, привабливість зовнішнього вигляду, візуальна образність, художня виразність) забезпечують оригінальність дизайну, тоді як функціональній комунікації (читомості, структурності й раціональності розташування тексту) сприяє максимально розбірливий текст. Функціональні й естетичні характеристики типографіки в дизайні поліграфічної продукції взаємозалежні.

Наразі у середовищі графічних дизайнерів існує явний інтерес до розробки різноманітних шрифтів і експериментальної типографіки. Декоративний шрифт можна проектувати для конкретної мети або дизайн-об'єкта. Також сферу проектування декоративного шрифту можна використовувати як майданчик для гри з конструкціями, формами, образами, емоціями.

Проектна діяльність взагалі є невід'ємною функцією культури і належить до духовно-практичної сфери [2, с. 43]. Незважаючи на значну активність дизайнерів і явні досягнення в галузі прикладних розробок декоративних шрифтів, в сфері теоретичних досліджень очевидний дефіцит інформації, яка розкриває технологічні підходи до проектування декоративних шрифтів.

Розглянемо особливості технології проектування декоративних шрифтів, яка націлена на ефективність і результативність діяльності дизайнера і передбачає

виконання ряду послідовних етапів. На кожному етапі вирішуються певні завдання. На першому етапі здійснюється пошук ідеї. Суть цього етапу полягає у творчій роботі над формоутворенням, тобто утворенням нових форм шляхом цілеспрямованої різноманітної компоновки заданих об'єктів. Заданими об'єктами є буква і довільна форма, елементи яких комбінуються і утворюють логічну послідовність. На горизонтально орієнтованому аркуші паперу формату А4 в лівій частині потрібно зобразити букву; поруч праворуч – випадкову фігуру довільної форми (фігура може бути абстрактною геометричною або предметною); далі заповнити рядок фігурами, які є логічним продовженням даного ряду і об'єднують в собі морфологічні ознаки графемі і випадкової фігури (рис. 1).

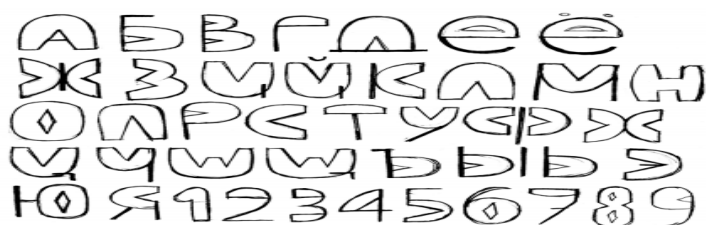
Джерело: [2, с. 44].

Рис. 1. Перший етап проектування. Формоутворення в декоративній шрифтовій графіці

Це проробляється для кожної літери кириличного алфавіту – всієї послідовності. Аналогічним чином можна пропрацювати цифри і розділові знаки.

Другий етап полягає в аналізі отриманих результатів та відборі найбільш вдалих послідовностей графем. Критеріями відбору є новизна, художньо-образна виразність графем, а також потенціал для розвитку обраних графем до рівня повноцінного декоративного шрифту.

Третій етап – це малювання шрифту в естетиці обраних на другому етапі графем з використанням в якості основи їх формотворчих елементів. З 8–12 найбільш оригінальних послідовностей необхідно вибрати по одній графемі (всього 8–12 графем). Для кожної з відібраних графем в їх же логіці необхідно сконструювати інші літери алфавіту. Орієнтиром у виборі морфологічних ознак, пластичного вирішення інших букв конкретного шрифту є фігура довільної форми, яка лежить в основі відібраної графемі і служить формотворчим елементом (рис. 2). В результаті цього етапу виходить 8–12 принципово різних шрифтів, які можна вважати якісними ескізами.

Джерело: [2, с. 44].

Рис. 2. Третій етап проектування. Ескіз шрифту

На четвертому етапі відбувається освоєння різних підходів до доведення обраних на третьому етапі ескізів до результату. Завдання – зробити чотири готових шрифти, кожен з яких виконується в одній із запропонованих технік: 1) унікальна графіка, 2) растрова графіка або фотографіка, 3) векторна графіка, 4) тривимірна графіка. З 8–12 шрифтових ескізів обирають 4 найбільш виразних. У виборі необхідно враховувати

логіку поєднання інструменту і форми, взаємозв'язок між пластичним рішенням шрифту і передбачуваною технікою виконання.

Розглянемо можливості запропонованих технік для проектування декоративних шрифтів. Унікальна графіка дозволяє передати естетику аналогових інструментів, живі лінії, енергію рукотворних образів. Шрифт в унікальній графіці створюється за допомогою таких інструментів і матеріалів, як олівці, вугілля, крейда, ручки, фломастери, маркери, пір'я і туш, пензлі і фарби тощо. Для нанесення можна використовувати папір, пластик, скло, метал, дерево або будь-які інші поверхні, придатні для малювання. Унікальна графіка відкриває широкий діапазон можливостей для експериментів; в результаті виходять унікальні декоративні шрифти. Шрифт «Маслоу» виконаний олійною пастеллю (рис. 3), шрифт «Розпилення» виготовлений за допомогою трафаретів і розпиленої фарби балончика (рис. 4), шрифт «Крейда і дошка» намальований крейдою на поверхні дошки (рис. 5).

Рис. 3. Шрифт «Маслоу»

Рис. 4. Шрифт «Розпилення», унікальна графіка

Джерело: [2, с. 45].

Рис. 5. Шрифт «Крейда і дошка»

Растрова графіка та цифрова фотографіка дозволяють втілювати фотореалістичні образи, складні багаті кольоротональні рішення, представлені у вигляді растра, тобто графічної матриці. Фотошрифт – це шрифт, який формується з предметів або явищ навколишнього простору, знятих на камеру; передбачає наявність у дизайнера навичок створення постановочної фотографії та роботи з освітленням, а також вміння обробляти отримані зображення в редакторі растрової графіки Adobe Photoshop.

Декоративний фотошрифт може бути втілений в найрізноманітніших емоційних образах. Шрифт «Пекло» являє собою букви у вигляді вугіллячок місцями палаючих, місцями тліючих, а місцями таких, що розсипаються в попіл (рис. 6).

Графемами в шрифті «Морський» химерної форми, складені з морських раковин, що навіюють думки про спокій і умиротворення (рис. 7). Шрифт «Гербиери» яскравий, соковитий, рослинний, скомпонований з квітів і листя (рис. 8).

Джерело: [2, с. 45].

Рис. 6. Фрагмент шрифту «Пекло», растрова графіка

Джерело: [2, с. 46].

Рис. 7. Графема «Я» з фотошрифту «Морський»

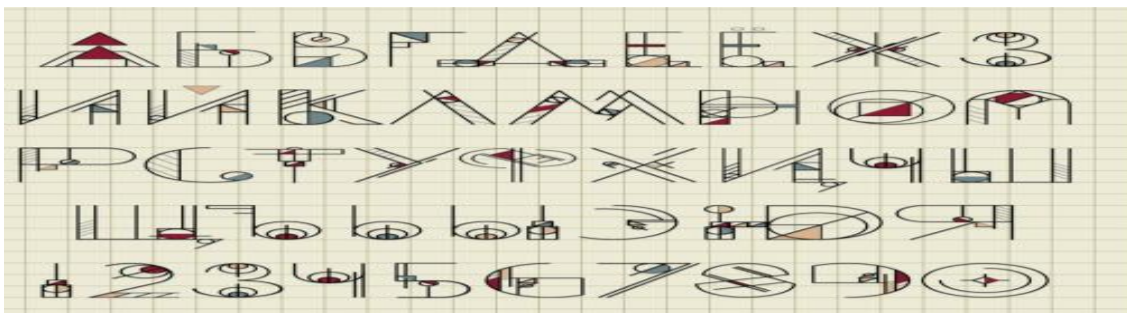

Джерело: [2, с. 46].

Рис. 8. Знак оклику з фотошрифту «Гербери»

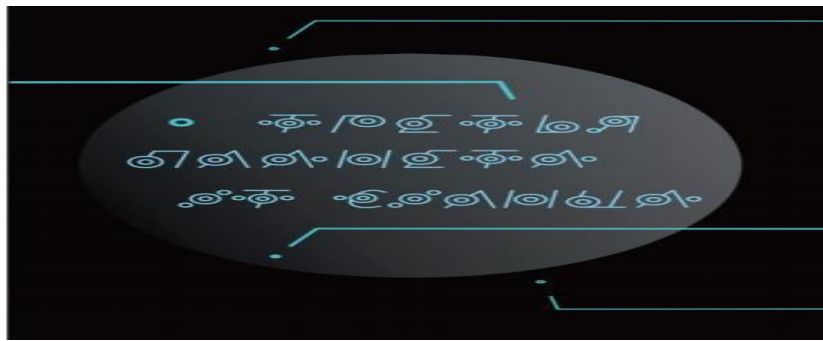
Векторна графіка заснована на математичному описі елементарних геометричних об'єктів (примітивів): точок, ліній, фігур; дозволяє параметрично налаштовувати об'єкти та при масштабуванні зберігати високу якість зображення. Шляхом комбінування примітиви утворюють більш складні конструкції і форми. Векторний декоративний шрифт можна побудувати, слідуючи ескізу, в графічному редакторі Adobe Illustrator або CorelDraw. Художньо-образна виразність декоративного векторного шрифту може бути посилена за рахунок застосування до графеми або елементів графем різних ефектів, заповнення їх кольором, градієнтом або текстурою.

Розглянемо приклади векторних декоративних шрифтів. Кожна графема в шрифті «Геометрія» – композиція з планометричних фігур, тобто фігур, які розташовуються в межах однієї площини: трикутників, прямокутників, кіл; переважаючим засобом виразності є лінії, і в невеликій кількості розподілені кольорові плями (рис. 9). Шрифт «Третя планета від Сонця» складається з моноширинних ліній і кіл різного діаметру (рис. 10). Шрифт «Кнопка» заснований на образі циліндричної кнопки, яка змінює від графеми до графеми забарвлення, кут повороту риски і положення виступаючих площин (рис. 11).

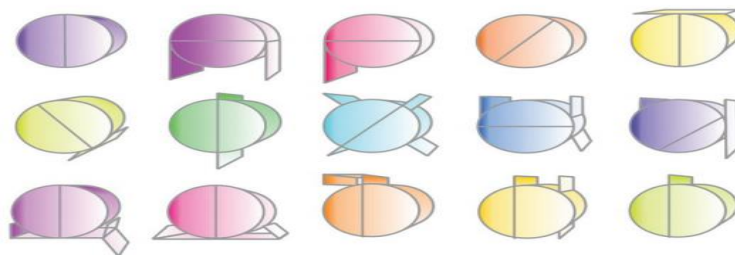
Джерело: [2, с. 47].

Рис. 9. Векторний шрифт «Геометрія»

Джерело: [2, с. 47].

Рис. 10. Векторний шрифт «Третя планета від Сонця»

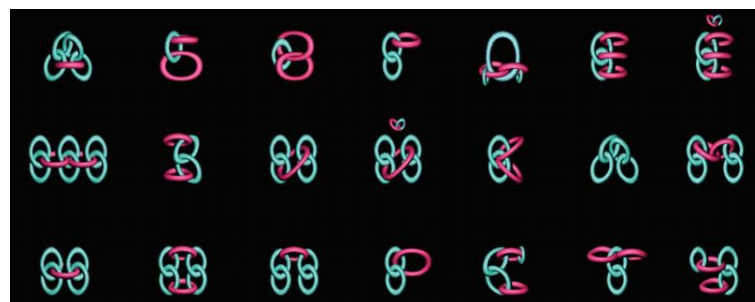
Джерело: [2, с. 47].

Рис. 11. Векторний шрифт «Кнопка»

Тривимірна графіка дозволяє створювати віртуальні об'ємні моделі, які можна розглядати з різних сторін, в різних ракурсах, в умовах різного освітлення у тривимірному просторі. Змодельовати можна тверді поверхні, що легко піддаються математичному опису (архітектура, транспорт, об'єкти меблів). Об'єкти живої природи, які містять унікальні рішення поверхні, зручно втілювати за допомогою скульптінга (рослини, тварини, людина). Фізичні взаємодії, наприклад зіткнення об'єктів або стану матерії: вода, пар, вогонь тощо – можна симулювати за допомогою різних алгоритмів. Альтернативним способом отримання тривимірних конструкцій є комбінування готових тривимірних об'єктів і бібліотек.

Після того як готова об'ємна форма або конструкція, її можна забарвити або затекстурувати. Потім встановити і налаштувати джерела освітлення і візуалізувати, тобто побудувати проекцію відповідно до обраної фізичної моделі.

Далі слідує композитінг – доробка зображення. Тривимірний шрифт створюється в таких редакторах, як 3ds Max і Z-brush. Тривимірний шрифт проектується в віртуальному тривимірному просторі, який відображається на пласкій двовимірній поверхні дисплея або аркуша паперу. Крім того, графеми можуть бути матеріалізовані за допомогою 3D-друку. Графеми в шрифті «Ланцюги» утворюються з переплетення блакитних і рожевих кільцеподібних ланок (рис. 12).

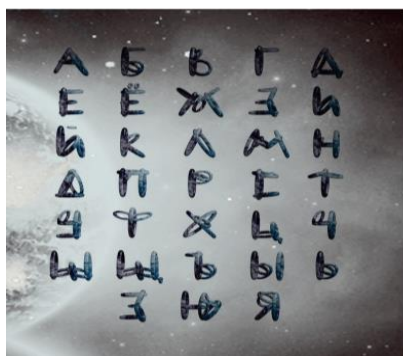
Джерело: [2, с. 48].

Рис. 12. Тривимірний шрифт «Ланцюги»

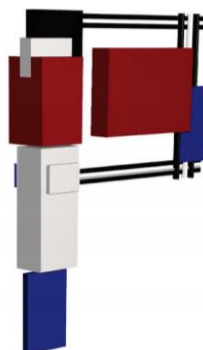
Шрифт «Планета» втілює фантастичну ідею про те, що в космосі є планети у вигляді графем, які засновані на взаємодії різних торів, що за кольором нагадують поверхню Землі (рис. 13).

У шрифті «Мондріан» дихотомії вертикаль – горизонталь, колір – неколірв, велика поверхня – мала поверхня утворюють в тривимірному просторі структуру графем; кольорна палітра формується з відкритих основних кольорів: жовтого, червоного, синього, білого і чорного (рис. 14).

Джерело: [2, с. 49].

Рис. 13. Тривимірний шрифт «Планета»

Джерело: [2, с. 49].

Рис. 14. Буква «Р» з тривимірного шрифту «Мондріан»

Заключний, п'ятий, етап – пошук назви, тематичного діапазону і царини застосування. У проектуванні шрифту неодмінно потрібно відповісти на питання, де даний шрифт буде використовуватися [12, с. 64]. Пошук назви здійснюється виходячи з емоційно-образної виразності шрифту. Далі добираються слова і фрази, що розкривають тематичний діапазон назви. Слова і фрази складаються в шрифтові композиції переміщенням букв як об'єктів вручну. Шрифтові композиції демонструють можливу сферу застосування шрифту. Смислова виразність слів або фраз в шрифтовому плакаті досягається образністю шрифту, ритмічним строєм і цілісністю шрифтової композиції. Малюнок декоративного шрифту передає певний настрій: пафос або романтику, заклик до дії або спокійне нагадування, драматизм або сатиру, гумор або інші асоціації [13].

Висновки. Підводячи підсумки, слід зауважити, що компетенції, отримані в рамках освоєння запропонованої технології проектування декоративних шрифтів, важливі в професійній діяльності графічного дизайнера. Декоративні шрифти, спроектовані за цією технологією, можна застосовувати для акциденції в найрізноманітніших напрямках графічного дизайну: в логотипах, брендінгу, рекламі, плакатах, упаковці, макетах журналів і книг, веб-сайтах тощо. На закінчення залишається додати, що неймовірна свобода доступу до шрифтів будь-яких стилів і епох поставила дизайнера перед проблемою естетики вибору. Технологія проектування декоративних шрифтів, заснована на з'єднанні випадкового і закономірного, раціонального і ірраціонального актуалізує в шрифтах і типографіці ультрамодні контрасти рандомних переваг і еkleктики, що цілком відповідає навколишній реальності, духу часу.

Список використаної літератури

1. Волкотруб И. Т. Основы художественного конструирования. Моделирование материалов и биоформ: учебное пособие / И. Т. Волкотруб. – Київ: Вища школа, 1986. – 149 с.
2. Долгих М. Н. Технология проектирования декоративных шрифтов: от идеи до результата / М. Н. Долгих // Вестник Томского государственного университета Культурология и искусствоведение. – 2018. – № 30. С. 43–54.
3. Ефимов В. Великие шрифты. Шесть из тридцати / В. Ефимов. – Москва: Паратайт, 2006. – Кн. 1: Истоки. – 186 с.

4. Іваненко Т. А. Графические средства формообразования акцидентного шрифта / Т. А. Іваненко // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. – 2005. – № 1. – С. 254–261.
5. Игошина Т. С. Графический дизайн отечественного социального плаката: дис. ... канд. искусствоведения: 17.00.06 / Т. С. Игошина. – Москва: ВНИИТЭ, 2009. – 187 с.
6. Капр А. Эстетика искусства шрифта / А. Капр. – Москва: Книга, 1979. – 124 с.
7. Королькова А. Живая типографика / А. Королькова. – Москва: IndexMarket, 2007. – 224 с.
8. Рудер Э. Типографика: руководство по оформлению / Э. Рудер; пер. с нем., послесловие и коммент. – Москва: Книга, 1982. – 286 с.
9. Таранов Н. Н. Художественно-образная выразительность шрифтов / Н. Н. Таранов. – Волгоград: Перемена, 2000. – 168 с.
10. Феличи Д. Типографика: шрифт, верстка, дизайн / Д. Феличи; пер. с англ. и коммент. С. И. Пономаренко. – СПб.: БХВПетербург, 2004. – 496 с.
11. Чихольд Я. Новая типографика. Руководство для современного дизайнера / Я. Чихольд; пер. Л. Якубсона. – Москва: Изд-во Студии Артемия Лебедева, 2011. – 244 с.
12. Чуева О. В. Проектно-художній інструментарій дизайну сучасних споживчих пакувань: дис. канд. мист.: 17.00.07 / О. В. Чуева; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – Київ, 2014. – 200 с.